

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 32/2023-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], obaja [REDACTED], proti postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní sp. zn. IV/3 Gn 1855/18/1000-3, Krajskej prokuratúry v Trnave v konaní sp. zn. 2Kn/434/18/2200-26 a Okresnej prokuratúry Trnava v konaní sp. zn. 1Pn/1427/18/2207-16 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. októbra 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a „*práva na majetok podľa čl. 1 Protokolu k Dohovoru*“ postupmi orgánov prokuratúry v konaniach označených v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté postupy“). Sťažovatelia navrhujú okrem vyslovenia porušenia označených práv priznať každému finančné zadosťučinenie 5 000 eur. Súčasne žiadajú, aby ústavný súd zrušil uznesenie „*1 Pn 1427/18/2207 vydané Okresnou prokuratúrou Trnava*“, uznesenie „*XV Gn 301/19/1000-14 z 02.12.2019 a aj Uznesenie ČVS:PPZ-672/NKA-FP-ZA-2019 zo 14.08.2019*“ a aby nariadil Okresnej prokuratúre Trnava (ďalej len „okresná prokuratúra“) zrušiť uznesenie vyšetrovateľa „*OKP OR PZ v Trnave ČVS:ORP:385/4-VYS-TT2019 z 30.04.2019 a zaviesť účinné trestné konanie voči podozrivej osobe a aj voči Bytovému družstvu...*“.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovatelia doručili 2. marca 2021 Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) „*Podnet pre podozrenie zo spáchania trestných činov*“ voči bývalej riaditeľke Bytového družstva so sídlom v [REDAKOVANÉ], aj voči samotnému bytovému družstvu ako právnickej osobe. V predmetom podaní, ktoré bolo postúpené Krajskej prokuratúre v Trnave (ďalej len „krajská prokuratúra“), sťažovatelia namietali zákonnosť postupu prokurátora okresnej prokuratúry v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 1Pn/1427/18/2207. Poukázali na to, že prokurátor okresnej prokuratúry nesprávne potvrdil uznesenie policajta o odmietnutí veci týkajúcej sa trestného oznámenia sťažovateľov podaného 27. októbra 2018 na riaditeľku bytového družstva [REDAKOVANÉ]. Predmetom trestného oznámenia boli „závažné“ podozrenia z nezákonného pozbavenia práva na užívanie bytu sťažovateľmi ako členmi bytového družstva a zároveň spotrebiteľmi.

3. Krajská prokuratúra posúdila podanie sťažovateľov ako žiadosť o preskúmanie zákonnosti v trestnom konaní a upovedomením č. k. 2Kn/434/18/2200-26 z 29. júna 2021 rozhodla o jej odložení ako nedôvodnej. V upovedomení konštatovala, že uznesenie policajta o odmietnutí veci ČVS:ORP-385/4-VYS-TT-2019 z 30. apríla 2019, ako aj rozhodnutie prokurátora okresnej prokuratúry č. k. 1Pn/1472/18/2207 z 18. júna 2019 o zamietnutí sťažnosti sťažovateľov sú zákonné a dôvodné.

4. Sťažovatelia uviedli, že súčasne podali podnet – trestné oznámenie z 20. februára 2021 voči „*podozrivým*“ sudkyňiam Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) a Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v súvislosti s konaním sp. zn. 21C/13/2017 vedeným na okresnom súde, predmetom ktorého bola žaloba bytového družstva o vypratanie bytu. Sťažovatelia sa v tejto veci obrátili aj na Úrad špeciálnej prokuratúry, ktorým boli 29. júla 2021 vyrozumení o tom, že neboli zistené žiadne konkrétne skutočnosti, z ktorých by vyplývala príslušnosť tohto úradu konať vo veci.

III.

Argumentácia sťažovateľov

5. Podľa sťažovateľov z odôvodnení rozhodnutí možno vyvodit' jednoznačný záver, že pri rozhodovaní jednotlivých prokuratúr na všetkých stupňoch nebola poskytnutá ochrana ich ústavným právam. Generálna prokuratúra sa buď stotožňuje s nezákonnými postupmi podriadených prokuratúr alebo nereaguje na sťažnosti sťažovateľov. Takéto konanie je porušením práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Bolo povinnosťou okresnej prokuratúry začať trestné stíhanie voči podozrivým osobám uvedeným v trestných oznámeniach, u ktorých boli naplnené znaky skutkovej podstaty uvedených trestných činov. Nesplnením si svojej zákonnej povinnosti hrubým spôsobom zasiahla do práva sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu.

6. V súvislosti s požiadavkou na povinné právne zastúpenie advokátom vyplývajúcou zo zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sa sťažovatelia odvolávajú na dôvody hodné osobitného zreteľa uvedené v predošlých ústavných sťažnostiach,

o ktorých ústavný súd rozhodol v konaniach sp. zn. II. ÚS 509/2020 a sp. zn. IV. ÚS 92/2020. Z nich vyplýva, že „dôvodmi hodnými osobitného zreteľa“, pre ktoré sťažovatelia nemôžu splniť podmienku právneho zastúpenia, sú: «1. V totálne skorumpovanom justičnom systéme a v bezprávnom (mafiaňskom) štáte žalobcovi (navrhovateľovi) žiadna právna argumentácia vypracovaná advokátom (bez poskytnutia úplatku sudcovi) nepomôže... 2. Účastníkovi konania, ktorý vehementne bojuje proti korupcii v justično-advokátskom prostredí, a dokonca podáva trestné oznámenie na sudcov, žiadny advokát služby neposkytne. 3. Keby korupcia vedela spievať, tak v tom prípade by sa z každej súdnej budovy na Slovensku ozývali nepretržité árie ako bolo tomu v „spievajúcom dome“ v [REDAKOVANÉ].»

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

8. Predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je splnenie všeobecných a osobitných náležitostí vyplývajúcich z § 34 ods. 1, § 39 ods. 3, § 43 a § 123 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde, ako aj ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 55, § 124 a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, ak odsek 2 alebo § 35 neustanovuje inak. Ak je navrhovateľ advokátom, nemusí byť v konaní zastúpený (odsek 2). Z uvedeného vyplýva, že jedinou výnimkou z povinného právneho zastúpenia fyzickej osoby v konaní pred ústavným súdom je skutočnosť, že navrhovateľ je sám advokátom. Zákon o ústavnom súde nepozná „dôvody hodné osobitného zreteľa“, pre ktoré by ústavný súd mohol od podmienky povinného právneho zastúpenia upustiť.

10. Z ústavnej sťažnosti odkazujúcej na dôvody hodné osobitného zreteľa je zrejmé, že sťažovatelia sa nehodlajú nechať zastúpiť advokátom z dôvodov, že Slovenskú republiku považujú za justično-mafiaňsky štát, advokátov za neschopných a sudcov za skorumpovaných (z obdobných dôvodov sa odmietli nechať zastúpiť aj v konaniach vedených ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 509/2020, sp. zn. IV. ÚS 92/2020, sp. zn. III. ÚS 179/2021). Vyjadrili tiež nevôľu požiadať o ustanovenie advokáta ústavný súd napriek tomu, že boli na túto možnosť vo výzve upozornení (sp. zn. III. ÚS 179/2021). Ide teda o prípad, keď sa sťažovatelia zo subjektívnych dôvodov odmietajú nechať v konaní zastupovať advokátom.

11. Ústavný súd konštatuje, že požiadavka obligatórneho právneho zastúpenia je legitímnym obmedzením základného práva na prístup k súdu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Právo na prístup k súdu totiž nie je absolútne a je možné sa ho domáhať len „zákonom ustanoveným spôsobom“, s čím počíta priamo čl. 46 ods. 1 ústavy. Takýmto obmedzením je aj zákonná požiadavka na povinné právne zastúpenie vyžadovaná v niektorých typoch súdnych konaní (napr. konanie pred správny súdom, najvyšším súdom či ústavným súdom). Táto požiadavka nie je samoučelná; jej účelom je zabezpečiť kvalifikované uplatňovanie práv v typovo najnáročnejších konaniach na strane jednej, ale tiež zabezpečenie efektívneho výkonu spravodlivosti a zabránenie zahlcovaniu súdov nekvalifikovanými podaniami. Povinné právne zastúpenie v konaniach pred dovolacími a ústavnými súdmi považuje za súladné

s právom na prístup k súdu aj Európsky súd pre ľudské práva (napr. Slezák proti Českej republike, rozhodnutie zo 14. 1. 1998, č. 32487/96; bližšie k obmedzeniam práva na prístup k súdu Pospíšil, I. *Právo na spravедlivý proces*. In: Wagnerová, E., a kol. *Listina základných práv a svobod. Komentár*. Praha : Wolters Kluwer, 2012).

12. Keďže sťažovatelia k návrhu nedoložili plnomocenstvo na zastupovanie advokátom pred ústavným súdom ani nepožiadali o ustanovenie právneho zástupcu, odmietli splniť zákonnú požiadavku zakotvenú v ustanovení § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd súčasne konštatuje, že návrh sťažovateľov na začatie konania v predloženej podobe nespĺňa náležitosti, ktoré pre uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde. Návrh sťažovateľov pôsobí neurčito až zmätočne, odôvodnenie návrhu je nedostatočné a príliš všeobecné, teda neposkytuje základný východiskový rámec pre rozhodovanie ústavného súdu. K návrhu nie sú pripojené ani kópie všetkých napadnutých rozhodnutí. Nedostatky návrhu spôsobujú, že ústavný súd nedokáže v danom prípade posúdiť ani to, či sú splnené procesné podmienky konania pred ústavným súdom.

13. V nadväznosti na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že návrh sťažovateľov v predloženom znení nemožno považovať za kvalifikovanú sťažnosť, ktorú by ústavný súd mohol prijať po jej predbežnom prerokovaní na ďalšie konanie. Ústavný súd pritom opakovane zdôrazňuje, že taký rozsah nedostatkov zákonom ustanovených náležitostí, aký vyplýva z návrhu sťažovateľov, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04).

14. Ústavný súd pri posudzovaní sťažnosti vzal do úvahy aj skutočnosť, že sťažovatelia už boli ústavným súdom v súvislosti s ich skoršími ústavnými sťažnosťami upozornení na nevyhnutné obsahové náležitosti ústavnej sťažnosti a poučení o následkoch ich absencie (v konaniach sp. zn. Rvp 280/2020, Rvp 1274/2020, II. ÚS 509/2020, III. ÚS 179/2021). Rovnako tak boli poučení o povinnom právnom zastúpení v konaní pred ústavným súdom, ako aj o mechanizme ustanovovania právneho zástupcu v prípadoch, ak si tohto nemôžu sami zvoliť. S ohľadom na tieto skutočnosti, ako aj na rozsah zistených nedostatkov a charakter uplatňovaných námietok, ústavný súd nepovažoval za účelné a hospodárne odstraňovať vytknuté nedostatky ústavnej sťažnosti výzvou podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

15. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov na začatie konania pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2023

Robert Šorl
predseda senátu